
Nordisk Råd – Nordisk Rådet 1957-1958

Bjarni Benediktsson – Stjórnmaál – Alþingismaður – Ritstjóri – Frantz Wendt – Knud Thestrup – Gurli Urbans – Gustaf Petrén – I. Åhlén – John Österholm – N.C. Bitsch – Sigurður Bjarnason ritstjóri – Skýrslur – Greinargerðir

---

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Stjórnmaálamaðurinn

Askja 2-23, Örk 7

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

NORDISK RÅD
Det danske sekretariat

København, den 16. april 1958
Journal nr. 7.D.10.
nr. 10/1958

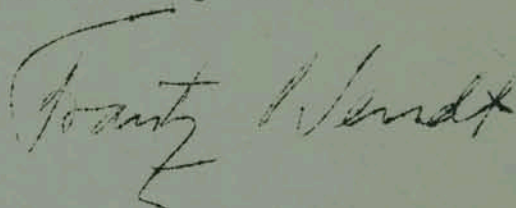
Til

medlemmerne af Nordisk Råds juridiske nimanlskomité.

Komiteens formand, folketingsmand, dommer Knud Thestrup, har bedt mig indkalde komiteen til møde i Herning i Jylland til dagene søndag 8. juni og mandag 9. juni 1958. Mødets forhandlinger indledes førstnævnte dag kl. 10,30.

Dagsorden og dokumenter vil senere blive udsendt.

Med venlig hilsen

NORDISK RÅD
DEN DANSKE GRUPPE
CHRISTIANSBORG
KØBENHAVN K.
TELF. C. 6600

København, den 26. oktober 1957.

Journal-nr. 7.D.lo.

Hr. chefredaktør Bjarni Benediktsson,
Morgenbladet,
Reykjavik.

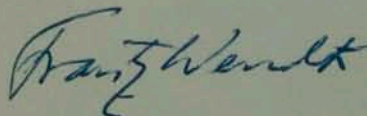
Jeg håber, De har fået mit telegram af 25.ds., i hvilket jeg meddelte, at justitsministermødet i Oslo var blevet udsat og følgelig også mødet i den juridiske Nimandskomité. Komiteen havde jo som et hovedspørgsmål på sin dagsorden fællesmødet med justitsministrene, og når disses møde aflystes, var det også rimeligt at udsætte Nimandskomiteens møde.

Årsagen til justitsministermødets udsættelse er, at der er ministerkrise i Finland og regeringsomdannelse i Sverige. Derfor ville det være upraktisk for de to lande, om der holdtes ministermøde netop nu.

Det meddeles os fra Oslo, at man måske kunne tænke sig justitsministermødet holdt den 18. og 19. november. Det foreligger dog endnu ikke bestemt. Men hvis De kunne sætte et mærke i Deres lommebog ved disse dage, så De ikke på forhånd binder Dem til noget, ^{med det} ville det være praktisk.

Med venlig hilsen

Deres hengivne

NORDISK RÅD
DEN DANSKE GRUPPE
CHRISTIANSBORG
KØBENHAVN K.
TELF. C. 6600

København, den 4. september 1957
journal nr. 7.D.10.

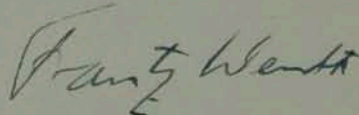
Hr. fhv. minister
Bjarni Benediktsson,
Morgunbláðið,
Reykjavík.
Island.

Kære ven,

Jeg vil gerne på de danske medlemmer af den juridiske nímandskomité og mine egne vegne takke dig hjerteligt for den gode modtagelse og store gæstfrihed, I viste under vort ophold i Reykjavík. Selv sad jeg jo i den sociale nímandskomité og fik ikke lejlighed til at deltage i den juridiske nímandskomites møder, men jeg har af udkastet til Petréns referat set, at I fik gjort et godt dagværk, medens I var sammen.

Også tak for den dejlige tur til Hvalfjörd og Bifrost og Reykholt.

Med de hjerteligste hilsener
til dig selv og din kone
din hengivne

NORDISKA RÅDET
SVENSKA DELEGATIONEN
RIKSDAGSHUSET
STOCKHOLM C.

Tel. 11 84 99
Växel 22 46 00

Fhv. minister Bjarni Benediktsson
R e y k j a v i k

./.
För Din stora vänlighet att skicka mig Sigurdur
Thorarinssons bok om Heklas utbrott tackar jag hjärt-
ligt. Att detta vackra bokverk vunnit uppskattning även
i Sverige framgår av bifogade recension av f.d. ambas-
sadören professor Ahlmann i Svenska Dagbladet.

Med hjärtliga hälsningar till Din maka och på åter-
seende vid juridiska niomannakommittens nästa möte.

*Din tillgivna
Prestefater*

Stockholm den 3 maj 1957

NORDISKA RÅDET

SVENSKA DELEGATIONEN

RIKSDAGSHUSET

STOCKHOLM 46

Tel. 11 84 99

Journal nr 1 B 17

Redaktör Sigurdur Bjarnason

Chefredaktör Bjarni Bendiktsson

Þáru vænna!

Då ni båda deltagit - om ock vid skilda tillfällen - i Nordiska rådets juridiska niomannakommittés arbete, ha vi här utgått från att ni båda böra stå under juridiska niomannakommitténs utlåtanden och förslag. De två frågor, som nu äro aktuella och föreligga i korrektur, är dels förslaget om nordiska medborgares rättsliga likställighet i fråga om förvärv av fast egendom och tillgång till lån för sådant ändamål dels förslaget angående likställighet med avseende på rätten till sportfiske. Ingetdera förslaget angår för övrigt Island i sak på annat sätt än att de övriga nordiska länderna förutsättas skola likställa isländska medborgare med medborgare ^{från} annat nordiskt land i sitt hemland.

Förslagen ha sänts i korrektur direkt till altinget under adress Nordurlandarád, där de sálunda finnas att tillgå hos Fridjón Sigurðsson.

Bláuga trátálingu til þess meka auðis

*Tilgjörð
Bjarni Bendiktsson*

Stockholm den 25 mars 1958

NORDISKA RÅDET

SVENSKA DELEGATIONEN
RIKSDAGSHUSET
STOCKHOLM C.

Journal nr 6 B 1

Tel. 11 84 99
Växel 22 46 00

Chefredaktör Bjarni Benediktsson
Altinget
Reykjavik

På grund av 1 1/2 månaders militärtjänst, som följde omedelbart efter Islandsbesöket, och den arbetsanhopning, som skett under min frånvaro, har jag icke haft tillfälle att till Din maka och Dig framföra mitt hjärtliga tack för det vänliga mottagande som ni beredde oss alla under vårt Islandsbesök i augusti. Alla deltagarna återvände med många rika intryck från denna resa. Icke minst glädde oss den personliga välvilja som Du visade oss.

Här ha under senare tid de ekonomiska samarbetsplanerna stått i förgrunden. Jag sänder en liten skrift, som rätt väl orienterar om det aktuella läget beträffande såväl nordiskt som europeiskt ekonomiskt samarbete.

Under diskussionerna i Hindås, där Island representerades av ledamoten av presidiet Emil Jónsson, uppkom fråga om Islands deltagande i detta arbete. Sedan Nordiska ekonomiska samarbetsutskottet — regeringarnas samarbetsorgan bestående av ämbetsmän och experter — nu skall få direktiv att börja undersöka även fiskområdet, ansåg Emil Jónsson möjligt att Island ville medverka i detta utredningsarbete. Han ämnade vid sin hemkomst till Island taga upp frågan med sin regering. Då rådets ursprungliga rekommendation till regeringarna om det ekonomiska samarbetet av 1954 riktats även till Islands regering, blir den formella gången att den isländska regeringen hos de övriga evt. anmäler sitt intresse för deltagande i undersökningarna på fiskområdet. Någon gemensam marknad på detta område inom Norden är väl knappast påtänkt. I första hand torde undersökningarna syfta till ett gemensamt uppträdande inom OEEC vid förhandlingar om den europeiska frihandelszonen.

Med hjärtliga hälsningar till Din maka och Dig
Stockholm den 16 nov. 1957

Din tillgivne
Mustaf Valur
Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

NORDISK RÅD
FOLKETINGET
CHRISTIANSBORG
KØBENHAVN K.
TELF. C. 6600

13/Jan
København, den 18 januar 1957.

journal nr. 7.D.10.

Nordisk Råd, Helsingfors,
Nordisk Råd, Oslo,
Nordisk Råd, Stockholm,
Nordisk Råd, Reykjavik.

./.

Idet jeg hermed fremsender referat af 9-mandskomiteens møde i Stockholm den 8 januar 1957, skal jeg særligt henlede opmærksomheden på de trufne beslutninger vedrørende tilvejebringelse af oplysninger til juridisk udvalgs forhandlinger på 5. session, for så vidt angår sagerne D.55, A.8, A.16 og A.32.

Jeg henstiller, at de sagkyndige, som kan forventes tilknyttet juridisk udvalg på sessionen, udtrykkeligt gøres opmærksom på 9-mandskomiteens beslutninger. For de landes vedkommende, hvor ingen sagkyndige kan forventes tilknyttet juridisk udvalg, skal jeg foreslå at et eller flere af de rådsmedlemmer, der kan ventes valgt til det juridiske udvalg udstyres med et kort notat om stillingen i vedkommende land.

Med venlig hilsen

Komiteens formand

Kind Piestrup

R e f e r a t

af

mødet i Nordisk Råds juridiske 9-mands komité
i Stockholm 8. januar 1957.

1. Deltagere:

Komiteens medlemmer:

Fra Danmark: Knud Thestrup

Fra Finland: Arvo Salminen

Fra Island : Sigurður Bjarnason, som stedfortræder for Magnús
Jónsson

Fra Norge : Nils Hønsvald

Fra Sverige: Olov Rylander

Frans Severin

I mødet deltog endvidere:

Kanslichefen Teini Ahava, Finland

Skolrådet Ragnar Meinander, Nordisk Råds finske delegation

Førstesekretar Erik Nord, Nordisk Råds norske delegation

Docenten Gustaf Petrén, Nordisk Råds svenske delegation

Generalsekretar Frantz Wendt, Nordisk Råds danske delegation og
komiteens sekretar N.C.Bitsch

./.

2. Komiteens rapporter til 5.session:

Det vedtoges at opdele komiteens rapporter, således at der foruden særskilt rapport om udgivelse af en fællesnordisk domsamling tillige udarbejdes særlige rapporter angående ligestillingsspørgsmålene og angående udlevering af forbrydere, medens der i en almindelig rapport gøres rede for komiteens nedsættelse og sammensætning m.v. samt meddeles, hvilke særlige rapporter komiteen afgiver og til hvilke sager komiteen iøvrigt har fremsat bemærkninger til sessionen. Disse bemærkninger og de særlige rapporter trykkes i tilknytning til de pågældende sager, og der henvises til disse fra den almindelige rapport.

Iøvrigt godkendtes de til medlemmerne udsendte udkast med visse ændringer, og det vedtoges at bemyndige komiteens formand til i samarbejde med sekretæren at udarbejde de endelige rapporter og komiteens øvrige bemærkninger til sessionen.

3. Regeringernes meddelelser vedrørende tidligere rekommandationer

blev gennemgået, og der blev angående de enkelte sager truffet følgende beslutninger:

sag D.3. (rek nr. 7/1953 om ligestilling af nordiske statsborgere.)

- a) Iværksættelse af beslutninger truffet af andre landes myndigheder: der søges gennem det svenske sekretariat tilvejebragt oplysning vedr. den på mødet med justitsministrene den 11.oktober 1956 bebudede udvidelse af mandatet for den siddende svenske komité om administrativ frihedsberøvelse til at behandle denne sag.
- b) Mestbegunstigelsesklausulernes betydning: komiteen foreslår rådet at afskrive sagen som færdigbehandlet som generel sag, for så vidt angår de af komiteen behandlede

./.

ligeretsproblemer.

- c) Indregistrering og trafik med luftfartøjer m.v.: komiteen erindrer om rådets rek. nr. 11/1956 om lovgivningssamarbejdet og henstiller, at arbejdet koordineres i videst muligt omfang.

sag D.20. (rek nr. 25/1954 ang. officerer og mandskab på handels- og fiskefartøjer): Der søges gennem præsidiets tilvejebragt en redegørelse om sagen til 5.session til brug for arbejdet i udvalget.

sag D 22. (rek nr. 27/1954 ang. ret til lystfiskeri): Der søges skabt mulighed for en drøftelse af rekommandationens gennemførelse mellem vedkommende ministre og juridisk udvalg på 5. session.

sag D.40 (rek nr. 1/1956 ang. komiteens direkte kontakt med ministerier og departementer): komiteen foreslår rådet at afskrive sagen som færdigbehandlet.

sag D.44. (rek. nr. 5/1956 ang. det strafferetlige samarbejde): såfremt tiden tillader det, søges der på 5.session nærmere oplysning af justitsministrene om, hvorledes det fortsatte samarbejde tankes tilrettelagt.

sag D.50. (rek. nr. 11/1956 ang. samarbejdet i lovgivningsspørgsmål): komiteen foreslår rådet at anse sagen for slutbehandlet. Eventuelle vanskeligheder kan da i fremtiden drøftes i tilknytning til de enkelte lovgivningsspørgsmål.

sag D.55. (rek.nr. 16/1956 ang. lovgivningen om misbrug af alkohol i trafikken): Der drages omsorg for, at der under forhandlingerne i juridisk udvalg på 5.session evt. kan gives nærmere oplysning om indholdet af de i meddelelserne nævnte norske og svenske forslag.

./.

4. M.h.t. flg. nye sager, der på 5.session ventes henvist til juridisk udvalg:

A.8 ang. pension

A.16 ang. tjenesterejser og

A.32 ang. valgret

vedtoges det at drage omsorg for, at der under forhandlingerne om sagerne i udvalget kan meddeles fyldestgørende oplysninger om retsstillingen i de enkelte lande.

5. MUL's beretning forelå endnu ikke. Det oplystes, at beretningen er under udarbejdelse af de finske delegerede i lovsamarbejdsudvalget.

Refereret af N.C.Bitsch

København, den 17 januar 1957

POHJOLA-NORDEN R.Y.
R.F.

BBon

Helsinki 1. 2. 1957
Helsingfors

~~Helsingfors 29. Feb. 1957~~ Sandvikskajen 15, A
Helsinki - Helsingfors
Postiirtotili: 7149
Postgirokonto:
Puh 38767, 34468 Tel.

Nordiska Rådet
Kontorschef Jon Sigurdsson
Altinget
Reykjavik, ISLAND

Då ett antal prominenta personer i samband med Nordiska Rådets möte anländer till Helsingfors 15 - 22 februari, vill Helsingfors Pohjola-Norden anordna ett föredragstillfälle för sina medlemmar i Universitets lilla festsal onsdagen den 20 februari kl. 19. Vi vore tacksamma om f.d. undervisningsminister Bjarne Benediktson ville representera Island och hålla ett c:a 20 min. andragande. Finn Moe från Norge har lovat tala om "Norsk utrikespolitik."

Vi hoppas, att Island låter sig representeras vid detta tillfälle och hoppas omedelbart få besked om ämnesval.

Inväntande svar tecknar vi

högaktningsfullt

HELSINGFORS POHJOLA-NORDEN r.f.

Gurli Urbans
Gurli Urbans
sekreterare

gu.hk

Eftirrit.

NORDISKA RÅDET

FINLANDS DELEGATION

Riksdagshuset, Helsingfors.

Helsingfors den 1 februari 1957.

Kontorschef Jón Sigurdsson

Nordiska rådet, Reykjavík.

Hänvisande till Edert brev af den 18 januari kan jag härmed meddela, att för de isländska deltagarna vid Nordiska rådets femte session, rum har enligt nedanstående förteckning reserverats på hotell Klaus Kurki:

Emil Jónsson med fru	rum för 2 pers.
Bernhard Stefansson med fru	" " " "
Einar Olgeirsson	" " 1 "
Bjarni Benediktsson med fru	" " 2 "
Sigurdur Bjarnason med fru	" " " "
Jón Sigurdsson med fru	" " " "
Anna Stephensen	" " 1 "

På hotell Vaakuna har vi reserverat ett dubbelrum för Islands regeringsrepresentant.

Enligt uppdrag:

Irja Tammio.

Till Nordiska Rådets juridiska niomannakommitté

Med anledning av Eder skrivelse till svenska handelsdepartementet den 26, mars 1958 i ärende rörande rådets rekommendation nr 26/1954 får jeg härmed meddela följande,

Av tidigare gjorda uttalanden från svensk sida till Nordiska rådet framgår att några lagstiftningssätgärder för genomförelse av rekommendationen i och för sig icke bedömts nödvändiga. I rapport angående överläggningarna i Köpenhamn den 29 och 30 november 1955 meddelades emellertid att den svenska näringsrätten var föremål för särskild utredning och att förslag om en allmän revision av gällande lagstiftning i ämnet kunde tänkas bli föremål för riksdagsbehandling tidigast under år 1957. Arbetet med upprättande av förslag till sådant revision har försenats och pågår alltjämt i handelsdepartementet,

Vad beträffar ärenden om tillstånd för utlänningar att driva näring i Sverige har kravet på viss tids vistelse i landet på senare tid uppmjukats, under minst ett år har icke förekommit något fall där ansökan av nordisk medborgare om rätt att idka näring i Sverige avslagits av det skälet att hans vistelse i Sverige ansetts för kort. I övriga i rekommendationen avsedda ärenden uppställs ej krav på viss tids vistelse i landet utom i fråga om tillstånd för utlänning att vara styrelseledamot eller verkställande direktör i sådana fall

där bolagets aktiekapital är mycket lågt och förhållandena i övrigt ge vid handen att bolagsbildningen närmast skett på grund av att tillstånd för utlänningen enligt näringsfrihetsförordningen icke kunnat påräknas, Även i sistnämnda fall har en liberalisering

---

Ängående viss förfrågan rörande nordiska medborgares rätt att driva näring i Sverige m.m.

av praxis redan skett, I varje fall udder ett års tid torde avslag på ansökan av nordisk medborgare om tillstånd att vara styrelseledamot eller verkställande direktör icke ha skett på den grund att hans vistelsetid här ansetts för kort. Stockholm den 29 april 1958.

Enligt uppdrag

Rune Hermansson

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

I, Åhlén

NORDIS RÅD

Folketinget

Christiansborg

København K.

Telf.C.6600

København, den 30. april 1958.

Journal- nr. 7. D. 10.

Hr. docent Gustaf Petrén,

Stockholm.

Genpart til: NR's sekretariater i Oslo,

Reykjavík og Helsingfors.

Til nimanndskomiteéns møde i Herning den 8. juni d. å.

bør formentlig følgende sager optages på dagsordenen:

1. Udleveringslovgivningen
2. Ligestilling med hensyn til retten til at drive
næring m. v. (rek.26/1954)
3. Konventionen om inddrivelse af underholdsbidrag
4. Almindelige principper for fællesnordiske institutioner
5. Fiskerigrænsen
6. Udvidelse af oliekonventionen
7. Nordiske statsborgeres anmeldelsespligt under ophold i
andet nordisk land.
8. Spørgsmål vedrørende 6. session:
  - a) Sömandspræsters vielsesret
  - b) "Nordisk Appelret"
  - c) Trykkefrihedsreglerne
  - d) Samernes rettigheder
  - e) Fælles fredningstider
9. Komiteens rapport til 6. session
10. Komiteens næst møde
11. Eventuelle øvrige spørgsmål

Som bekendt plejer jeg til mødet at udarbejde et kort notat til dommer Thestrup, og da jeg for tiden er meget stærkt optaget, vil det af hensyn til udarbejdelsen af nævnte notat være af stor betydning, om dagsordenen kunne ligge fast i god tid før mødet.

Jeg ville derfor sætte pris på, om du umiddelbart efter din hjemkomst ville sende mig dine bemærkninger til ovenstående forslag, hvorefter det endelige forslag kan forelægges Thestrup.

Med venlig hilsen

din hengivne

/s/ N. C. Bitsch

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

ang. de nordiska ländernas ställningstagande till frågan om territorialvattenbredden vid Genèvekonferensen våren 1958.

Konferensens allvarligaste uppgift ansågs allmänt vara att söka åstadkomma en enhetlig reglering av frågan om territorialvattenbredden. International Law Commission hade under sitt förberedande arbete icke kunnat enas om något förslag till sådan bestämmelse utan fått inskränka sig till att konstatera, ¹⁾ att staternas praxis icke vore enhetlig, ²⁾ att folkrätten icke tillläte en utsträckning av territorialvattnet utöver tolv sjömil och ³⁾ att många stater icke erkände vidare territorialvatten än tre sjömil. Under konferensens generaldebatt i frågan kunde tre huvudriktningar urskiljas.

a) Den restriktivaste, till vilken främst hörde majoriteten av de västeuropeiska staterna, önskade medgiva blott mycket måttliga territorialvattengränser. Här återfunnos såväl anhängarna av den klassiska tremilsgränsen som stater, villiga att medge en utsträckning av territorialvattnet intill sex sjömil. Till denna grupp får Sverige räknas, vars delegation framförde ett förslag att artikeln om territorialvattenbredden borde utformas så, att kuststaten tillerkändes frihet att bestämma sitt territorialvatten upp till sex sjömil. Även Finland var att hänföra till denna grupp.

b) Även den andra grupp stater ville uppställa ganska snäva gränser för själva territorialvattnet, i allmänhet högst tre sjömil, men önskade härtill en särskild fiskezon, vidtagande utanför territorialvattnet men beräknad från samma baslinje som detta och sträckande sig till tolv sjömil utanför baslinjen.

Inom denna zon skulle kuststaten kunna förbehålla fisket för sina egna medborgare. Till denna grupp, vars talan Canadas delegation förde, slöt sig - utom bl.a. Förensta Staterna - Danmark och Norge.

c) Den tredje gruppen stater önskade generellt fastställa territorialvattenbredden till tolv sjömil. Till denna grupp, som bestod av Sovjetunionen och det övriga östblocket, arabstaterna, vissa asiatiska och flertalet latinamerikanska stater hörde Island.

Under kommittébehandlingen framlades den 16 april av Förenta Staterna ett kompromissförslag. Där i stadgades en generell territorialvattenbredd på högst sex sjömil, sammankopplad med en fiskezon på högst tolv sjömil, räknad från samma baslinje, med bevarande likväl av fiskerättigheter inom sistnämnda zons yttersta sex mil för sådana stater, vilkas fiskefartyg under de senaste tio åren (sedermera ändrat till de senaste fem åren) kontinuerligt fiskat inom zonen. Detta betraktades emellertid av de flesta av tolv mils gränsens anhängare icke såsom en godtagbar kompromiss. Även andra kompromissförslag framkommo, bl.a. ett av Canada, innefattade en generell territorialvattengräns på sex sjömil jämte en fiskezon på tolv mil beräknade från samma baslinje. Vid omröstningen inom kommittén erhöll intet av alla de föreliggande förslagen ens enkel majoritet utom det senare ledet av Canadas förslag avseende en fiskezon på tolv sjömil.

Plenarförsamlingens votering i frågan som ägde rum den 25 april, fick till resultat, att intet förslag erhöll erforderlig två-tredjedels majoritet. Den enda text som godkännts av kommittén, d.v.s. det andra ledet av Canadas förslag, innehållande bestämmelsen om kuststatens rätt till en fiskezon på högst tolv sjömil,

erhöll enkel majoritet (35 röster för, 30 emot och 20 avståen-
de). Förenta Staternas Kompromissförslag erhöll likaledes en-
kel majoritet, och en större sådan än de andra (45 - 33 - 7).
Ett ytterligare förslag erhöll enkel majoritet, nämligen det av
bl.a. Mexiko framförda förslaget om frihet för kuststaten att ut-
sträcka territorialvattnet upp till tolv sjömil. Detta erhöll
röstsiffrorna 39 - 38 - 8. Det amerikanska förslaget, som upp-
fattades som sjöfartsländernas sista bud gentemot tolv milsgrän-
sens anhängare, stöddes av Danmark, Norge och Sverige. Island
röstade emot och Finland avstod.

Protokoll fört vid Nordiska same-
rådets andra session i Kiruna 7 - 8 mars
1958. Närvarande från Norge Hans J. Hen-
riksen, Edel Haetta Eriksen och Johan
Johnsen; från Sverige Israel Ruong, Per
Idivuoma, Carl Johansson och Anders
Åhrén; från Finland Karl Nickul, Oula
Aikio och Hans Aslak Guttorm.

2 §.

Till behandling upptogs frågan om samernas rätt till sitt bo-
sättningsområde och dess naturtillgångar. Principiella uttalanden i
denna fråga har tidigare gjorts i Jokkmokk- och Karasjok-konferen-
sernas resolutioner. Frågan har också behandlats vid arbetsutskot-
tets möte i Östersund (4 - 7.12 1956, 4 §), vid sessionen i Enare
(15 - 17.4.1957, 14 §) och vid arbetsutskottets möte i Helsingfors
(25 - 28.11 1957, 8 och 11 §§). Den vid sistnämnda möte utformade
hänvändelsen till Nordiska rådet har frambefordrats 7.1. 1958.
Ruong har ytterligare diskuterat frågan med sekreteraren för svens-
ka delegationen av Nordiska rådet, doc. Gustaf Petrén. Fru Ragn-
hild Sandström, medlem av sagda delegation, har i februari 1958
till Nordiska rådet inlämnat ett medlemsförslag (Bilaga I) med hem-
ställan "att rådet måtte rekommendera regeringarna att söka fören-
hetliga de i Finland, Norge och Sverige gällande reglerna rörande
den samiska befolkningens rättigheter med avseende å naturresurser-
nas utnyttjande i dessa länder". På Nordiska rådets juridiska nio-
mannakommittés försorg utarbetas just nu en sammanställning av gäl-
lande bestämmelser.

I diskussionen framhölls att en preciserad definition av sa-
mernas rätt bl.a. förenklar behandlingen av ersättningsfrågan vid
eventuella intrång. Enhetlighet i bestämmelserna kan också undan-
röja oegentligheter i renskötseln vid gränserna. Rådet enades om
följande uttalande:

Nordiska samerådet noterar med tillfredsställelse att Nor-
diska rådet tagit frågan om samernas rätt till sitt bosättnings-
område och dess naturtillgångar på sitt program och arbetar för
utredning. Samrådet rekommenderar att sedan sammanställningen av
gällande bestämmelser utförts det av rådets arbetsutskott (Helsing-
forsprotokollet 25 - 28.11 1957, 8 §) planerade mötet mellan jurist-
er och experter i samefrågor arrangeras av Nordiska rådets juri-
diska niomannakommitté.

40 ex

5/6 1958

ang. passfrihet m.m. för nordiska medborgare.

Källa. Utlänningskungörelsen den 4 juni 1954 i dess senaste lydelse den 21 mars 1958 (SFS 124/1958).

Pass och andra legitimationshandlingar.

§ 2. Medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge, som ankommer till Sverige direkt från någotdera av dessa länder, behöva icke inneha pass.

§ 3. Medborgare i ovannämnda fyra länder skall dock, om polismyndighet så begär, på lämpligt sätt visa att passfrihet föreligger för honom.

In- och utresekontroll.

§ 11. Utlänning äger icke utan tillstånd av vederbörlig myndighet inresa i Sverige från annat land än Danmark, Finland eller Norge eller utresa ur Sverige till dylikt land från annan ort än sådan där passkontroll är anordnad (passkontrollort).

§ 12. Utlänningskommissionen och generaltullstyrelsen kunna i samråd besluta om särskilda gränsövergångsställen. Om gränsbefolkningens i Finland, Norge och Sverige in- och utresor är särskilt stadgat.

Visering, uppehållstillstånd, arbetstillstånd.

§§ 20, 27, 37. Medborgare i de fyra nordiska länderna äro undantagna från viseringsplikt. Upphållstillstånd erfordras icke för medborgare i de nordiska länderna liksom ej heller arbetstillstånd.

Bostadsanmälningsskyldighet.

§ 47. Bostadsanmälningsskyldighet föreligger icke för medborgare i de fyra nordiska länderna. Dock gäller enligt 35 § Kungl. stadgan 8/6 1917 ang. hotell- och pensionatrörelse fr.o.m. 1/5 1958 följande:

Länsstyrelse äger med avseende å hotell eller pensionat inom viss eller vissa orter eller visst hotell eller pensionat föreskriva att innehavaren

2.

eller föreståndaren skall dagligen å tid, som polismyndigheten äger bestämma, till denna ingiva skriftlig anmälan rörande svensk, dansk, finsk, isländsk eller norsk resande, som under det senaste dygnet ankommit till hotellet eller pensionatet, eller, därest polismyndighet ej finnes på platsen, till vederbörande polismyndighet ingiva eller med posten avsända anmälan om svensk, dansk, finsk, isländsk eller norsk resandes ankomst inom tjugufyra timmar från ankomsten.

Sjöfolk.

Befälhavare åligger att göra anmälan till polismyndigheten i orten innan utländsk besättningsman avmönstras.

Stockholm den 3 juni 1958.

40/ex

4/6 1958

PM

beträffande samernas rättsliga ställning i
Finland

Samernas rätt till utnyttjande av det område de bebod grundar sig på urminnes hävd, men denna rätt har ej precisrats i lag. Förhållandena i Finland utvecklades så att det ansågs naturligt att också finnarna bedrev jakt och fiske och idkade renskötsel på staten tillhörig mark. Samerna hade visserligen haft särskilda rättigheter, t.ex. privilegium på bäverjakt ända till mitten av 1700-talet. I egenskap av urbefolkning är samerna numera ej i särklass.

Enligt Kejserliga senatens beslut av den 22 mars 1898 fick renarna beta i kronoskogarna på villkor att renägarna bildade renlag (om så ej redan förut skett) med en edsvuren förman, som hade husbonderätt. Denna ordning motsvarade den finska renskötselns metoder, till vilken samernas sidarenskötsel måste anpassa sig. Den nu gällande "Lagen om renskötsel" är given den 4 juni 1948 (Finlands författningssamling 444/1948). Den kompletteras av en "Förordning angående verkställighet av lagen om renskötsel" given den 20 augusti 1948 (629/1948). Statsrådets beslut angående det högsta tillåtna antalet renar samt betesavgifterna och statsrådets beslut om reservering av sammanhängande områden för renskötsel är från år 1950 (238 och 239/1950). På "sammanhängande område för renskötsel" får överlåtelse eller utarrendering av mark ske endast på det villkor, att jordägare eller arrendator icke äger rätt till ersättning för de skador renarna förorsakat (444/1948, 2 §). Denna bestämmelse kommer samerna till godo, ty enligt 239/1950 är nästan hela samernas nuvarande bosättningsområde "sammanhängande område för renskötsel". Länsstyrelsen i Lapplands län framhöll i sitt utlåtande till jordbruksministeriet 13.3. 1950 vid förberedandet av bestämmelsen att den kan ha betydelse som skydd för samernas nationella intressen och är "den första, visserligen försenade åtgärden till att begränsa en på oriktiga ekonomiska förutsättningar grundad bosättning".

Undertecknad vet ej av någon annan speciell lagstift-

ning för samerna än en den 20 maj 1955 given "Lag om anskaffande av boplatser åt vissa skoltar" (273/1955) och en den 30 juni 1955 given förordning (339/1955) angående verkställigheten och tillämpningen av nämnda lag. Dessa stadganden gäller de från Petsamo-området till Enare kommun överflyttade skolterna.

Samebarnen går i samma folkskolor som finska barn, men samiskan får användas i undervisningen, om lärarn behärskar språket. Skolstyrelsen har låtit trycka samiska skolböcker för det lägre stadiet och dessa böcker får skolorna fritt. En ny folkskollag är given den 1 juli 1957 (247/1957) och träder i kraft 1.8.1958. Enligt 8 § är folkskolan endera finsk- eller svenskspråkig och bestämmelser angående undervisning för barn av annat modersmål utfärdas genom särskild förordning. Enligt sista momentet i 18 § bestämmas i särskild förordning om kommuns skyldighet att anordna undervisning på modersmålet för samiska barn. Den i lagen nämnda förordningen utarbetas som bäst.

Helsingfors den 10 april 1958.

Karl Nickul

40 ex.

4/6 1958.

Notatrörande samernas rättsliga ställning i Finland.

Samerna åtnjuta icke speciella förmåner i Finland beroende på att renskötseln icke utgör en exklusiv samisk näringsgren utan bedrivs renskötsel även av den finska befolkningen. Sålunda torde av den totala renstammen i detta nu endast en fjärde- eller feredel befinna sig i samernas besittning. Beträffande utlänningars rättigheter ville jag hänvisa till §§ 3 och 4 i lagen om renskötsel, vilka lyda:

§ 3. Utlänningar tillhöriga renar må ej tagas i vård på Finlands rikes område.

Utlänning är under lovlig resa i landet berättigad att låta sina kör- och dragrenar beta på statens marker, såframt hans hemlands gräns befinner sig på längre avstånd än en kilometer från den väg, där han färdas, dock icke längre än ett dygn på samma ställe, där icke otjänlig väderlek eller andra synnerliga skäl tvinga honom till längre tids uppehåll. Sådan rätt tillkommer likväl icke de inbyggare i grannriken, vilka vid flyttning av renbyar från en ort till en annan färdas över Finlands rikes område längs andra än för rikena gemensamma vägar.

Där om förfaringssättet beträffande till landet inkomna utländska renar eller om användande av Finlands rikes område med annat rike särskilt överenskommit, må sådan överenskommelse lända till efterrättelse.

§ 4. Rätt att vara renägare tillkommer envar inom renskötselområdet bosatt finsk medborgare eller av renägare bildat renbeteslag.

De särskilda överenskommelser vilka avses i 3 § 3 mom. utgöras i detta nu av den i Kättis PM omnämnda konventionen mellan Sverige och Finland (PM sid.12) samt den mellan Finland och Norge den 18 mars 1952 avslutade konventionen angående uppförande och underhåll av rengården samt andra åtgärder till förekommande av att renar överskrida gränsen mellan de båda rikena. I konventionens III kapitel regleras hithörande frågor. De viktigaste stadgandena äro följande:

13 § 1 stk.: Inkomna finska renar på norskt område eller norska renar på finskt område, skall vederbörande länsman i det rike, där renarna uppehålla sig, efter att genom egna iakttagelser ha övertygat sig om

sakförhållandet, i närvaro av två sakkunniga och pålitliga vittnen företaga en så noggrann räkning av djuren som möjligt. Därvid medräknas icke renar under ett år.

- 4 stk.: På ort och ställe upprättas protokoll, vari införes resultatet av räkningen med så noggrant angivande som möjligt av var och när renarna påträffats samt av öronmärken och hårmärken i den mån dessa kunnat konstateras. Där nedskjutning ägt rum, bifogas avklipp av öronmärkena hos de dödade djuren. Har skada vållats, för vilken ersättning kan ifrågakomma, skall noggrann beskrivning av skadans art och omfattning samt uppskattningen av skadan intagas i protokollet. Där i antecknas även, huruvida renar hemmahörande i riket medverkat till skadan, och i sådant fall, i huru stor utsträckning.

- 14 §. Där detta på grund av omständigheterna prövas lämpligt, kan vederbörande länsman driva renarna tillbaka över gränsen och vidare till närmaste renägare eller renvaktare, som har renar under bevakning. Sådant renägare eller renvaktare är pliktig att mottaga renarna och att utfärda skriftligt erkännande av mottagandet.

Åtföljas renarna av ägare eller vaktare, skall denne vara pliktig att bistå vid utdrivningen.

Har utdrivning ägt rum, skall detta antecknas i det i 13 § nämnda protokollet.

- 15 §. Där på sätt, som i 13 § sägs, konstaterats, att renar, hemmahörande i det ena riket, inkommit på det andra rikets område, skall länsman snarast möjligt avlåta meddelande därom till vederbörande länsman i renarnas hemland. Meddelandet skall innehålla beskrivning om vad som i enlighet med 13 och 14 §§ antecknats i dessa nämnda protokoll. Det skall avlåtast genom telegram eller per telefon eller, där detta icke är möjligt, i brev. Har meddelandet skett per telefon, skall skriftlig bekräftelse snarast möjligt översändas.

Äro renarna på sådant sätt sammanblandade med renar, tillhörande landets egna invånare, att länsmannen finner utskiljning påkallad, skall han i meddelandet framhålla detta och samtidigt eller så snart som möjligt därefter i särskilt meddelande ange tid och ort för utskiljningen.

- 16 § Ha renarna icke enligt 14 § blivit utdrivna till det rike, där de höra hemma, är vederbörande länsman i renarnas hemland pliktig att, så snart han mottagit det meddelande, som i 15 § är nämnt, sörja för att renarna utan tidsutdräkt avhämtas.

Prövas utskiljning böra äga rum, skola renarna avhämtas vid den tidpunkt, som för utskiljningen är utsatt.

3.
17 §. Länsmanen på den ort, där utskiljningen skall försiggå, är pliktig att sörja för att förrättningen kan äga rum på utsatt tid. Ägaren till de renar, med vilka de främmande renarna äro sammanblandade, är skyldig att själv eller genom ställföreträdare bistå vid utskiljningen. Vid utskiljningen skall föras protokoll, som bl.a. anger det noggranna antalet främmande renar samt såvitt möjligt samtliga renars öronmärken och hårmärken.

Utdrag av det vid utskiljningen förda protokollet skall så snart som möjligt tillställas vederbörande länsman i renarnas hemland.

Renägaren i renarnas hemland, som mottar de utskilda renarna, är skyldig att utfärda ett skriftligt erkännande av mottagandet. Avskrift av detta erkännande översändes till länsmanen i renarnas hemland tillsammans med protokollsutdraget.

19 § 1 stk: Där meddelande i enlighet med 15 § avlåtits, har det rike, dit renarna inkommit, rätt att såsom betalning för det olovliga uppehållet kräva 10 % av de uppräknade djurens värde.

3 stk: Påträffas renarna i riket efter förloppet av 20 dagar från tidpunkten för avlåtandet av det meddelande, som i 15 § är nämnt, eller, där utskiljning ägt rum, från den dag, som för utskiljandet varit utsatt, skall fallet behandlas såsom nytt överskridande av gränsen, oaktat renarna icke blivit utdrivna eller avhämtade.

20 §. Ersättning skall utgå för skada, som drabbat det ena rikets invånare genom renar, hemmahörande i det andra riket, eller av renarnas ägare eller vaktare, ävensom för skada, som drabbat statsverket på grund av att ägare eller vaktare tagit virke i statsskog. Dock må ersättning ej krävas för skada i statsskog, som vållats av dem, vilka till följd av erhållet meddelande uppehållit sig i riket i syfte att utdriva eller avhämta renar, såvida ej större skada vållats än vad nödvändigt varit.

40 ex

4/6 1958.

P.M.

vedr. eventuel revision af den nordiske konvention om inddrivelse af underholdsbidrag.

På nimandskomiteens møde i Oslo den 3.-4. februar 1958 drøftedes bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt der måtte være anledning til at foreslå gennemført visse ændringer i konventionen af 10. februar 1931 (med ændring af 1. april 1953) mellem, Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag.

I et af Nordisk Råds svenske sekretariat udarbejdet P.M. til mødet fremhæves navnlig, at inddrivelse af underholdsbidrag kan volde visse vanskeligheder i tilfælde, hvor den bidragsberettigede og den bidragspligtige er bosat i samme land, mens bidragspligten grundes på et bidragsdokument (dom eller administrativ resolution) udfærdiget af myndighederne i et andet land. Som eksempel nævnes det tilfælde, at en dansk kvinde, der bor i Sverige, efter en dansk bidragsresolution har krav på bidrag fra en dansk mand, der ligeledes bor i Sverige.

Ifølge den ovennævnte konvention kan et bidrag, der er fastsat af myndighederne i ét nordisk land inddrives i et andet nordisk land, såfremt der

- 1) foreligger en begæring fra myndighederne i det land, hvor bidraget er fastsat,
- 2) foreligger attestation fra disse myndigheder om, at konventionens betingelser er opfyldt. Konventionens betingelser for, at inddrivelse kan kræves går - foruden visse forbehold af processuel karakter - navnlig ud på, at dokumentet skal kunne danne grundlag for inddrivelse i det begærende land.

./.

Med det formål at søge tilvejebragt klarhed over, i hvilket omfang ændring af de gældende regler kan komme på tale, skal nedenfor redegøres for de forskellige situationer, der kan forekomme, samt for hvilke regler der i de forekommende tilfælde finder anvendelse.

For overskuelighedens skyld forudsættes i alle de nedenævnte eksempler, at der er tale om inddrivelse på grundlag af en dansk bidragsresolution.

I. Bidragsberettigede bor i Danmark.

- 1) Inddrivelse i Danmark: Den interne danske inddrivelseslov anvendes direkte.
- 2) Inddrivelse i Finland, Island, Norge eller Sverige: Den nordiske konvention anvendes direkte. (Den bidragsberettigede henvender sig til de danske myndigheder, der fremsætter begæring om inddrivelse over for myndighederne i det land, hvor den bidragspligtige opholder sig).

II. Den bidragsberettigede bor i et andet nordisk land, f.eks. Sverige.

- 1) Inddrivelse i Danmark: Den nordiske konvention gælder ikke, men derimod den interne danske inddrivelseslovgivning. De danske myndigheder yder bistand til inddrivelsen, hvadenten begæringen fremsættes af den bidragsberettigede selv eller af de svenske myndigheder.
- 2) Inddrivelse i Finland, Island, Norge eller Sverige: I disse tilfælde er den nordiske konvention anvendelig. Som ovenfor anført kræver konventionen imidlertid en begæring og en attestation fra myndighederne i det land, hvor bidragsdokumentet er udfærdiget - in casu Danmark.
  - a) I tilfælde hvor en dansk kvinde, bosat f.eks. i Sverige, efter en dansk bidragsresolution har krav på bidrag fra en mand, der ligeledes bor i Sverige, er der naturligvis principielt intet til hinder for at kræve, at hun retter henvendelse til de danske myndigheder om at foranledige bidraget inddrevet i henhold til konventionen. De danske myndigheder vil da i henhold til konventionens art. 3, stk. 3, anmode de svenske myndigheder om at udbetale ind-

./.

drevne beløb direkte til den bidragsberettigede. Navnlig for så vidt de svenske myndigheder stiller krav om en ny begæring fra en dansk myndighed, hver gang bidrag for en periode forfalder, er der imidlertid tale om en ret omstændelig fremgangsmåde. (Bidrag til hustruen fastsættes i de danske bidragsresolutioner sædvanligvis, således at de forfalder for en måned ad gangen, medens bidrag til børn almindeligvis forfalder halvårsvis). Bl.a. for at undgå denne omstændelige fremgangsmåde har man i Danmark i tilsvarende tilfælde, d.v.s. hvor der har været spørgsmål om inddrivelse her på udenlandsk grundlag, og hvor også den bidragsberettigede bor i Danmark, været inde på at udfærdige en dansk bidragsresolution. På grundlag af denne kan der da umiddelbart ske inddrivelse efter den interne danske inddrivelseslov.

- b) Efter art. 19 i den nordiske konvention af 15. september 1955 om social tryghed kan der på grundlag af et bidragsdokument fra ét nordisk land ske forskudsvis udbetaling fra det offentlige af bidraget i andet nordisk land. Såfremt en i Sverige bosat kvinde i henhold til denne konvention på grundlag af en dansk bidragsresolution har fået bidrag udbetalt af de svenske myndigheder, og bidraget endeligt skal afholdes af en mand, der ligeledes bor i Sverige, kan inddrivelse efter de for tiden gældende bestemmelser så vidt ses kun ske ved, at de svenske myndigheder retter henvendelse til de danske bidragsmyndigheder, der herefter i henhold til konventionen om inddrivelse af underholdsbidrag anmoder de svenske inddrivelsesmyndigheder om at inddrive bidraget og udbetale det inddrevne beløb til den svenske myndighed, der har udbetalt bidragsforskud til den bidragsberettigede. Det synes klart, at en sådan fremgangsmåde ikke kan betegnes som tilfredsstillende, og spørgsmålet synes alene at være, om en ændring bør ske ved revision af konventionen om inddrivelse af underholdsbidrag eller ved ændring i den i de forskellige lande gældende interne inddrivelseslovgivning.

Da de nødvendige ændringer tilsigter at lette adgangen til inddrivelse i tilfælde, hvor både den bidragsberettigede og den bidragspligtige bor i samme land, og da endvidere gennemførelse af en ændring i den interne lovgivning formentlig er den mest enkle løsning, idet en revision af konventionen nødvendigvis kræver en række

forhandlinger, synes en løsning ved ændring i den interne lovgivning at burde foretrækkes. Det kan i denne forbindelse oplyses, at et dansk udvalg, der for tiden arbejder med revision af den danske inddrivelseslov, forventes at ville stille forslag om, at justitsministeriet bemyndiges til at bestemme, at udenlandske bestemmelser om underholdsbidrag skal kunne fuldbyrdes i Danmark. Gennemføres en sådan lovgivning, vil bidragsinddrivelsen kunne lattes betydeligt, idet de fornødne skridt til inddrivelsen kan foretages af de lokale danske myndigheder, når blot det udenlandske bidragsdokument een gang for alle af ministeriet er påtegnet om, at det kan danne grundlag for inddrivelse.

NORDISK RÅD

Folketinget

Christiansborg

København K.

Telf. C 6600

København, den 30. april 1958.

Journal- nr. 7. D. 61.

Hr. sekreterare Sv. Hedin,

Nordisk Råd,

Stockholm.

Genpart til : NR's sekretariater i Reykjavík,

Oslo og Helsingfors.

Jeg har med stor interesse læst det med Deres brev af 25. ds. fremsendte P. M. vedrørende den svenske trykkefrihedsbestemmelser.

Såfremt en lige så omfattende redegørelse skal udarbejdes for de øvrige landes vedkommende, er jeg imidlertid bange for, at rammerne for sagens behandling på rådssessionen sprænges. Det er formentlig en almindelig erfaring, at rådsmedlemmerne kun med ulyst går i gang med så omfattende redegørelser i sagen, der ikke er af ganske særlig politisk interesse. Hertil kommer, at en række af det i det nævnte F. M. behandlede bestemmelser næppe kan siges at falde indenfor det, som det rejste medlemsforslag i første række har for øje, nemlig de lovbestemmelser der først og fremmest er mented på litterære værker. Det er sikkert rigtigt, at man ikke uden videre kan begrænse en evt. fællesnordisk lovrevision til disse bestemmelser, og når jeg i min opstilling af de danske regler kun har medtaget hovedbestemmelserne, er det da også væsentligst for at begrænse det arbejdsstof, som medlemmerne skal arbejde med på sessionen. Det forekommer mig sandsynligt, at medlemmerne på grundlag af et sådant begrænset udsnit af gældende lovbestemmelser skulle kunne danne sig en mening om, hvorvidt en samordning

er påakvrævet , og den foreslåede rekommandation derfor bør vedtages i

Ud fra disse synspunkter ville jeg mene, at man forsåvidt angår svensk ret kunne indskrænke sig til at medtage følgende:

- a) 1 stk. af indledningen s. 1
- b) 2 " , side 2
- c) ordlyden af de lovbestemmelser, der behandles side 5 pkt. 7. side 6, pkt. 10 og 11, samt side 7, pkt. 12 og 13.

- o -

Bestemmelser svarende til de side 3 - 5 omhandlede (højforæderi, oprør, forbrydelser mod kongen etc.) findes også i den danske straffelov, men ud fra det ønskelige i at begrænse stoffet, anser jeg disse bestemmelser for at være for specielle ti, så de bør medtages.

Såfremt mine betragtninger kan tiltrædes, anmoder jeg om at få tilsendt afskrift af de lovbestemmelser, der herefter kommer i betragtning. Iøvrigt kan afgrænsningen jo diskuteres nærmere på komiteens møde.

Med venlig hilsen

/s/ N. C. Bitsch

Nordiska Rådet
Svenska Delegationen
Riksdagshuset
Stockholm C,

Stockholm den 29 mars 1958.

Nordiska Rådets sekretariat
Helsingfors, Köpenhamn, Reykjavik och Oslo.

Härmed översändes förslagen A 10 och A 11 i korrektur för granskning. Däreft medförslagsställare till förslagen kan anskaffas i något grannland, vore jag tacksam om besked härom så snart som möjligt, så att tryckningen av den första upplagan icka försinkas. Svenska medförslagsställare äro att pöräkna.

sign: Gustaf Petrén.

NORDISKA RÅDET

Medlemsförslag

om förenhetligande av lagreglerna om tryck- och läsfrihet
i de nordiska länderna
(Väckat af John Österholm)

Yttrande- och tryckfriheten tillhör de för en demokratisk stat grundläggande rättigheterna. Den är också i samtliga nordiska länder grundlagsskyddad.

I Danmarks grundlov heter det i paragrafa 77 sålunda:

Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde påny indføres.

In Finlands regeringsform finnes motsvarande stadgande i 10 paragrafe, som i aktuella delar lyder:

Finsk medborgare äger ordets frihet samt rättighet att genom tryck utgiva skrift eller bildlig framställning utan att hinder härför må i förväg läggas, så ock rätt att - - - - -

Stadganden angående dessa rättigheters utövning utfärdas genom lag.

Islands grundlag följer nära den danska. I 72 paragraf stadgas sålunda (svensk översättning):

Envar har rätt att giva uttryck åt sina tankar i tryck men är ansvarig för sina uttalanden inför domstolarna. Censur eller andra inskränkningar i tryckfriheten må icke stadgas.

I paragrafe 100 Norges Grundlov finnes likartade föreskrifter upptagna:

Trykkefrihed bør finde Sted. Ingen kan straffes for noget Skrift af hvad Indhold det end maatte være, som han har ladet trykke eller

udgive, medmindre han forsætliggen og aabenbare har enten selv vist, eller tilskyndet Andre til, Ulydighed mod Lovene, Ringeagt mod Religionen, Sædelighed eller de konstitutionelle Magter, Modstand mod disses Befalinger, eller fremført falske og ærekrænkende Beskyldninger mod Nogen. Frimodige Ytringer, og Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand, ere Enhver tilladte.

För Sveriges del är reglerna att söka i två grundlagar, dels i den främsta av dem, regeringsformén, paragrafe 86, dels i den speciella grundlag, tryckfrihetsförordningen, som avhandlar tryckfrihetsfrågor. Det förra stadgandet är av följande lydelse:

Med tryckfrihet förstås varje svensk mans rättighet att, utan några av den offentliga makten i förväg lagda hinder, utgiva skrifter, att sedermera endast inför laglig domstol kunna tilltalas för deras innehåll och att icke i annat fall kunna därför straffas, än om detta innehåll strider mot tydlig lag, given att bevara allmänt lugn, utan att återhålla allmän upplysning.

I tryckfrihetsordningen gives mera utförliga regler om bl. a. i vilka fall straffbart missbruk av tryckfrihet skall anses föreliggande (7 kap. om tryckfrihetsbrott).

Den lämnade översikten visar att det i samtliga nordiska länder finnes grundläggande konstitutionella regler, som ger tryckfriheten en skyddad ställning. Detta skydd är i detalj preciserat i den särskilda svenska grundlag, som är helt ägnad tryckfriheten, men även den norska grundlagen anger vissa riktlinjer för hur den närmare lagstiftningen i ämnet skall utformas. Grundlagsstadgandena i Danmark, Island och Finland ger däremot relativt stor frihet åt de lagstiftande organen vid den vidare utbyggnaden av reglerna i ämnet.

I praktiken har också den tryckfrihetsrättsliga lagstiftningen i de nordiska länderna fått en inbördes relativt olikartad utformning trots de gemensamma grundvärderingar, åt vilka de ovan återgivna grundlagsstadgandena ger uttryck. Inte minst på det pressrättsliga området föreligger ganska väsentliga olikheter (se härom t. ex. diskussionen vid 20:e nordiska juristmötet i Oslo 1954 om pressens anonymitetsrätt). Viktigare är måhända att betydande skiljaktigheter förekommer även beträffande gränsdragningen kring själva yttrandefriheten. Frågan vad som skall anses vara tillåtet och otillåtet i tryck har åalunda besvarats olika både i lagstiftning och i rättspraxis.

I och för sig kan det kanske icke anses innebära någon större olägenhet, att de nordiska länderna icke har fullt ut samma syn på frågan vilka begränsningar i tryckfriheten som kan anses behövliga. Emellertid måste det mot det växande utbytet av tryckalster mellan de nordiska länderna, icke minst av skönlitterära verk, framstå som mindre ändamålsenligt att vad som anses tillåtet i ett land stämplas som otillåtet i grannlandet. Det får från denna utgångspunkt betraktas som ett rimligt önskemål, att de ifrågavarande tryckfrihetsrättsliga reglerna tages upp till en jämförande undersökning. Sannolikt skulle ett jämförande arbete av denna art kunna leda till att åtskilliga olikheter i lagstiftningen kunde utjämnas och, vad som är lika viktigt, till att måhända uppslag av intresse för den egna lagstiftningen kunde hämtas från grannländerna.

Problemet har av Nordiska kulturkommissionen ansetts å betydelsefullt, att den vid sitt årliga plenarmöte i Saltsjöbaden den 21-23 november 1957 beslöt göra följande uttalande om läsfriheten och tryckfriheten i Norden:

Nordiska kulturkommissionen har under sitt arbete uppmärksammat frågan hur man bäst främjar intresset för värdefull litteratur.

I praktiken har också den tryckfrihetsrättsliga lagstiftningen i de nordiska länderna fått en inbördes relativt olikartad utformning trots de gemensamma grundvärderingar, åt vilka de ovan återgivna grundlagsstadgandena ger uttryck. Inte minst på det pressrättsliga området föreligger ganska väsentliga olikheter (se härom t. ex. diskussionen vid 20:e nordiska juristmötet i Oslo 1954 om pressens anonymitetsrätt). Viktigare är måhända att betydande skiljaktigheter förekommer även beträffande gränsdragningen kring själva yttrandefriheten. Frågan vad som skall anses vara tillåtet och otillåtet i tryck har ålunda besvarats olika både i lagstiftning och i rättspraxis.

I och för sig kan det kanske icke anses innebära någon större olägenhet, att de nordiska länderna icke har fullt ut samma syn på frågan vilka begränsningar i tryckfriheten som kan anses behövliga. Emellertid måste det mot det växande utbytet av tryckalster mellan de nordiska länderna, icke minst av skönlitterära verk, framstå som mindre ändamålsenligt att vad som anses tillåtet i ett land stämplas som otillåtet i grannlandet. Det får från denna utgångspunkt betraktas som ett rimligt önskemål, att de ifrågavarande tryckfrihetsrättsliga reglerna tages upp till en jämförande undersökning. Sannolikt skulle ett jämförande arbete av denna art kunna leda till att åtskilliga olikheter i lagstiftningen kunde utjämnas och, vad som är lika viktigt, till att måhända uppslag av intresse för den egna lagstiftningen kunde hämtas från grannländerna.

Problemet har av Nordiska kulturkommissionen ansetts å betydelsefullt, att den vid sitt årliga plenarmöte i Saltsjöbaden den 21-23 november 1957 beslöt göra följande uttalande om läsfriheten och tryckfriheten i Norden:

Nordiska kulturkommissionen har under sitt arbete uppmärksammat frågan hur man bäst främjar intresset för värdefull litteratur.

Kommissionen ser i ett positivt upplysningsarbete det bästa sättet att motverka spridningen av den undermåliga litteraturen.

Strävanden i syfte att motverka sådan litteraturs spridning får icke av samhället tas till förevändning att inkräkta på den åsiktsfrihet och konstnärliga uttrycksfrihet, som utgör en väsentlig del av den andliga friheten i Norden.

Arbetet i riktning mot större likhet på det rättsliga området utgör på flera områden ett löftesrikt drag i det nordiska samarbetet. Det är av stor vikt att de nordiska länderna når fram till likhet i lagbestämmelser och lagtolkning också när det gäller så grundläggande kulturelle värden som tryckfrihet och läsfrihet.

Det synes önskvärt att denna fråga nu upptages till närmare diskussion i Nordiska rådet och där blir föremål för en förberedande undersökning och att därefter regeringarna söker förenhetliga rättsreglerna på detta område.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att Nordiska rådet måtte rekommendera regeringarna att undersöka möjligheterna att förenhetliga lagreglerna om tryckfrihet och läsfrihet i de nordiska länderna.

Helsingfors 1 mars 1958

John Österholm.

Til

medlemmerne af Nordisk Råds
juridiske Nimanfskomité.

Vedrørende rejsen til mødet i Herning

fremsendes hermed nogle oplysninger om den mest
praktiske måde at komme til og fra Herning.

Mødet begynder som tidligere meddelt søndag 8. juni
kl. 10.30.

Rejsen København-Herning.

Der er reserveret pladser på rutebåden København-Århus
med afgang fra Larsens Plads, København, lørdag 7. juni kl. 23.30.
Båden ankommer til Århus søndag morgen 8. juni kl. ca 7.00.

Der køres med jernbanetog fra Århus, afgang kl. 8.02
og ankomst til Herning kl. 9.41. Mødet begynder kl. 10.30
og foregår på det hotel, hvor komitémedlemmerne bor.

Hvordan man kommer til København.

Tilrejsende fra Oslo tager mest bekvemt flyet fra
Fornebu kl. 19.00 med ankomst til Kastrup kl. 21.20. Der vil
da være rigelig tid til at nå fra flyvepladsen til damperen.

Tilrejsende fra Stockholm og Helsingfors kan tage
flyet, der starter fra Helsingfors kl. 20.00 via Bromma, hvor
de svenske deltagere kan stige om bord med afgang kl. 21.00.
Ankomst til Kastrup kl. 22.30, hvor der vil blive sørget for
biler, som kører direkte til damperen.

Rejsen fra Herning.

Det er planen at arrangere en udflugt om eftermiddagen
mandag 9. juni. Denne slutter således, at komitémedlemmerne

./.

kl. 22.47 kan stige på toget i den vestjyske købstad Skjern og ankomme til Esbjerg kl. 23.55. Her stiger man i den direkte sovevogn til København, hvortil man ankommer tirsdag den 10. juni kl. 7.50. Pladser er reserveret i sovevognen.

Hjemrejsen fra København,

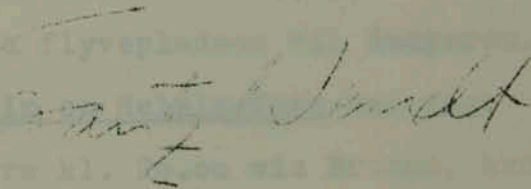
hvortil sovevognen som nævnt ankommer kl. 7.50, kan ske med fly fra Kastrup med følgende afgangstider: til Oslo kl. 10.10, ankomst Fornebu kl. 12.15 og til Helsingfors og Stockholm kl. 10.15 med ankomst til Bromma kl. 11.50 og til Sjöbo kl. 15.00.

Såfremt komitémedlemmerne følger ovenstående rejserute fra København via Herning tilbage til København, skal de ikke bestille billetter til disse strækninger. Det danske sekretariat sørger for billetterne og afregner senere med de andre sekretariater.

Oplysninger om rejseplaner o.l. bedes i god tid meddelt medlemmernes nationale sekretariater.

Dokumenter og dagsorden fremsendes senere.

Med venlig hilsen

D a g s o r d e n

for

møde i juridisk Nimanndskomit  i Herning 8. juni 1958.

1. Spørgsmål vedrørende 6. session:
  - a) Udlevering
  - b) Samernes rettigheder
  - c) Trykkefrihedsreglerne
  - d) Nordisk responsumudvalg
2. Ligestilling med hensyn til retten til at drive høring m.v.
(rek. nr. 26/1954)
3. S mandsskatten (rek. nr. 30/1954)
4. Konventionen om inddrivelse af underholdsbidrag
5. Almindelige principper for fællesnordiske institutioner
6. S mandspr sters vielsesret
7. Fiskerigrænsen
8. Fælles fredningstider
9. Udvidelse af oliekonventionen
10. Anmeldelsespligt under ophold i andet nordisk land
11. Trafikforsikringslovgivningen (Motorerstatning)
12. Komiteens rapport til 6. session
13. Komiteens næste møde
14. Eventuelle  vrige spørgsmål

N o t a t

angående rekommandation nr. 26/1954 vedrørende nordiske statsborgeres ret til at drive næring m.v.

Ved ovennævnte rekommandation henstillede rådet til regeringerne, at der ved anvendelse af bestemmelserne om adgang for udlændinge til at drive næring, være bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaber eller andre sammenslutninger etc. følges en sådan praksis, at kravet om længere tids ophold i landet for indrømmelse af sådan ret lempes forsåvidt angår statsborgere i de nordiske lande.

Af regeringernes meddelelser til 4. session i januar-februar 1956, jfr. Nordisk Råd, 4. session, s. 1023 ff, fremgik, at der på foranledning af den danske regering som koordinerende med hensyn til rekommandationen havde været ført forhandlinger mellem de interesserede ministerier om rekommandationens nærmere gennemførelse. Under disse forhandlinger enedes man om at begrænse drøftelserne til alene at angå de bestemmelser i lovgivningerne, som foreskriver en vis tids forudgående ophold som betingelse for adgang til at optage næring eller indtræde i direktion eller bestyrelse for aktieselskaber m.v., medens der var enighed om, at krav om ophold i vedkommende land, medens næringen udøves, måtte falde udenfor drøftelserne. Der var endvidere mellem de delegerede enighed om ikke under drøftelserne at medtage bestemmelser om adgang til at udøve specielle virksomheder, såsom bankvirk-

somhed, forsikringsvirksomhed, rederinæring m.v., men i overensstemmelse med det af rådets juridiske komité givne direktiv at koncentrere drøftelserne om adgangen til at drive handel, håndværk, industri og lignende. Endelig mente man fra drøftelserne også at burde udelukke bestemmelserne om adgang til salg af varer ved omførsel og lignende, idet disse bestemmelser hviler på særlige - deriblandt politimæssige - hensyn og næppe kan påregne samme fælles interesse som bestemmelserne om adgang til at drive næring fra fast forretningssted.

Den således foretagne afgrænsning af emnet må anses for godkendt af rådet ved dettes beslutning på 4. session, hvorefter meddelelserne i overensstemmelse med juridisk udvalgs indstilling tages til efterretning (Nordisk Råd, 4. session, s. 1151-52).

Med det formål at søge tilvejebragt klarhed over sagens aktuelle stilling har komiteen i skrivelse af 26. marts 1958 rettet henvendelse til de respektive ministerier og departementer, idet man har udbedt sig nærmere oplysning om, hvilke ændringer af lovgang og praksis, der har fundet sted på grundlag af rekommandationen og de forannævnte drøftelser med regeringerne.

Nedenfor redegøres for hver enkelt lands vedkommende for stillingen efter de således modtagne oplysninger. Under A er anført de ændringer, som efter regeringernes forhandlinger kunne komme på tale, medens der under B redegøres for, i hvilket omfang sådanne ændringer er gennemført.

I. Danmark.

A.

1) Generel dispensation fra kravet i næringslovens § 5 om statsborgerret for opnåelse af næringsbrev, hvorved nordiske statsborgere ville blive fritaget for at søge dispensation i hvert enkelt tilfælde.

2. Indførelse af dispensationshjemmel forsåvidt angår reglen i aktieselskabsloven, hvorefter dansk indfødsret eller mindst 5 års ophold i landet kræves af alle bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaber, hvis navn indeholder en dansk steds- eller nationalitetsbetegnelse.

B.

ad 1) Generel dispensation er ikke givet, men handelsministeriet oplyser i skrivelse af 20. maj 1958, at der ikke i de senere år er meddelt afslag på andragender fra nordiske statsborgere.

ad 2) Et hertil sigtende forslag til ændring i aktieselskabsloven blev forelagt folketinget i samlingen 1956/57. Forslaget, der var holdt sammen med forskellige andre ændringsforslag til loven, blev ikke gennemført, idet debatten i folketinget resulterede i nedsættelse af en kommission med henblik på en mere almindelig revision af aktieselskabsloven.

I. Danmark.

A.

1) Generel dispensation fra kravet i næringslovens § 5 om statsborgerret for opnåelse af næringsbrev, hvorved nordiske statsborgere ville blive fritaget for at søge dispensation i hvert enkelt tilfælde.

2. Indførelse af dispensationshjemmel forsåvidt angår reglen i aktieselskabsloven, hvorefter dansk indfødsret eller mindst 5 års ophold i landet kræves af alle bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaber, hvis navn indeholder en dansk steds- eller nationalitetsbetegnelse.

B.

ad 1) Generel dispensation er ikke givet, men handelsministeriet oplyser i skrivelse af 20. maj 1958, at der ikke i de senere år er meddelt afslag på andragender fra nordiske statsborgere.

ad 2) Et hertil sigtende forslag til ændring i aktieselskabsloven blev forelagt folketinget i samlingen 1956/57. Forslaget, der var holdt sammen med forskellige andre ændringsforslag til loven, blev ikke gennemført, idet debatten i folketinget resulterede i nedsættelse af en kommission med henblik på en mere almindelig revision af aktieselskabsloven.

II. Finland.

Den finske riksdag oplyser i sin meddelelse til rådets februar 5. session/1957, at der ikke til rekommandationens gennemførelse kræves ændringer af lovgivning eller praksis i Finland, idet det i almindelighed ikke kræves, at udlændinge, der ønsker at drive næring i Finland, har opholdt sig i landet en bestemt tid (se Nordisk Råd, 5. session, side 1204 - 05).

III. Island.

Den islandske regering havde ikke lejlighed til at deltage i de ovennævnte regeringsdrøftelser, men der blev til forhandlingerne udarbejdet en oversigt over de vigtigste islandske regler (se Nordisk Råd, 4. session, side 1033 - 37). Af oversigten fremgår, at hovedreglen efter islandsk lovgivning er, at islandske statsborgere og udlændinge er ligestillede med hensyn til retten til at drive erhverv. Den vigtigste undtagelse synes at være loven af 27.6.1925 om handelsnæring, der kræver, at ansøgeren har bopæl på Island og har haft bopæl der det sidste år. Dette krav stilles imidlertid såvidt ses også for islandske statsborgere.

IV. Norge.

A.

1) Dispensationshjemmel forsåvidt angår de norske regler om handels- og håndværksnæring. Disse regler ude-

lukker dispensation for personer, der ikke tidligere har opholdt sig mindst to år i Norge. Sådanne personer vil som følge af lovgivningens krav om, at den pågældende skal være "innvåner af riket" derfor først kunne få ret til at drive den omhandlede næring efter to års ophold i Norge.

2) Dispensationshjemmel for så vidt angår kravet om, at samtlige medlemmer af bestyrelsen i aktieselskaber, der driver handelsnæring, skal være "innvånere af riket", d.v.s. have opholdt sig i Norge i mindst to år og fremdeles være bosat der.

B.

ad 1) og 2) I ovennævnte skrivelse af 20.5.1958 meddeler det danske handelsministerium, at den fornødne dispensationshjemmel nu er tilvejebragt.

Det norske justitsdepartement oplyser i skrivelse af 30.4.1958 yderligere, at den nye norske aktieselskabslov af 6.7.1957 indebærer hjemmel til dispensation fra kravet om, at mindst halvdelen af stiftere og bestyrelsesmedlemmer skal være bosat i Norge og have været det de sidste to år. Loven træder først i kraft 1.1.1959.

V. Sverige.

- A. 1) Lempelse af praksis, hvorefter tilladelse til at udøve handels-, fabriks- eller håndværksnæring m.v. kun gives til udlændinge efter ca 2 års bopæl i Sverige.
- 2) Lempelse af praksis med hensyn til dispensation fra kravet om, at visse ledende personer i aktieselskaber

skal være svenske statsborgere og bosat i Sverige. Dispensationspraksis var på dette område temmelig restriktiv forsåvidt angår små selskaber.

B. af 1) og 2). Iflg. kgl. Handelsdepartementets skrivelse af 29.4.1958 er praksis lempet i den angivne retning. I hvert fald i det sidste år er afslag på dispensationsandragender ikke meddelt på grund af for kort tids ophold i Sverige.

D a g s o r d e n

for

møde i juridisk Nímandskomité i Herning 8. juni 1958.

Spørgsmål vedrørende 6. session:

- a) Udlevering
- b) Samernes rettigheder
- c) Trykkefrihedsreglerne
- d) Nordisk responsumudvalg

2. Ligestilling med hensyn til retten til at drive høring m.v.
(rek. nr. 26/1954)

3. Sømandsskatten (rek. nr. 30/1954)

4. Konventionen om inddrivelse af underholdsbidrag

5. Almindelige principper for fællesnordiske institutioner

6. Sømandspræsters vielsesret

7. Fiskerigrænsen

8. Fælles fredningstider

9. Udvidelse af oliekonventionen *ebbi ratifiseruð af Ísl.*

10. Anmeldelsespligt under ophold i andet nordisk land *af Læwén ebki 2.*

11. Trafikforsikringslovgivningen (Motorerstatning)

12. Komiteens rapport til 6. session

13. Komiteens næste møde

14. Eventuelle øvrige spørgsmål

N o t a t

ang. nordboeres meldeplikt m.v.

I Kilder.

Utlänningsförordningen den 25 april 1958. (187/58) (Förkortad UF)

II De enkelte bestemmelser.

1. Passtvang og passfrihet.

Medborgare i nordisk stat är berättigad att utan pass ankomma till Finland direkt från annan nordisk stat och vistas i landet.

Med annan nordisk stat avses Danmark, Island, Norge och Sverige (UF 4 § 3 och 4 mom.)

Inresa till och utresa från landet är, därest icke annorstädes annat stadgas, tillåten för utlänning endast genom de orter, vilka av ministeriet för inrikesärendena fastställts såsom passgranskningsställen, eller med särskilt tillstånd av ministeriet för inrikesärendena även genom annan ort. (UF § 3)

Förordning angående gränstrafiken vid landgränsen mellan Finland och Sverige given den 17 april 1942 (293/42) innefattar bestämmelser angående gränspass. Länsstyrelsen i Lapplands län bestämmer övergångsställena (UF § 5)

2. Visum

Medborgare i nordisk stat är befriad från viseringplikt.

3. Legitimasjonsplikt.

Utlänning är skyldig att på kallelse av polismyndighet personligen inställa sig hos denna för att lämna nödiga uppgifter angående sin vistelse i landet. (UF § 44)

4. Meldeplikt, ved inn- og utreise.

Gäller ej nordbor.

5. Meldeplikt under opphold i riket.

Nordborna äro jämställda med finska medborgare (UF § 38 mom. 5)

(Statsrådets beslut innefattande närmare bestämmelser beträffande tillämpning av förordningen angående härbärgerings- och förplägningsrörelser (98/1954).)

6. Tidsfrister for meldeplikt.

-----

7. Oppholdstillatelse.

Nordborna äro fritagna från plikten att inneha uppehållstillstånd (282/54)

8. Arbeidstillatelse.

Arbetstillstånd kräves ej av medborgare i de fyra nordiska länderna. Detta gäller dock icke självständiga näringsidkare (329/54)

9. Sjöfolk.

Till besättningen hörande utlänning som avmönstrats i Finland, skall behandlas såsom till landet ankommande utlänning. Likaså skall utlänning, som i Finland anställes på fartyg efter påmönstring, behandlas såsom utlänning, som lämnar landet. (UF § 15)

10. Avvisning, bortvisning og utvisning.

Samma regler gälla alla utlänningar, dock med de undantag vilka sammanhånga med passfrihet, visering samt arbets- och uppehållstillstånd (§§ 23, 34 och 35)

11. Skjema.

På hotell, resandehem och natthärbärge ifylles 1 av ministeriet för inrikesärendena stadfäst form avfattet resandekort (98/54). Detta kort är under omarbetning.

12. Registrering.

Inrikesministeriets utlänningsbyrå för ett register över utlänningar. I detta register införes dock enbart de nordbor beträffande vilka arbetsgivaren enligt § 39 skall tillställa polismyndighet personuppgifter. Arbetsgivarens anmälningsskyldighet gäller alla utlänningar utan undantag.

N o t a t

vedr. nordiske statsborgeres anmeldelsespligt m.v.

I. Kilder.

- 1) Lov nr. 224 af 7/6 1952 om udlændinges adgang til landet m.v.
- 2) Kgl. anordning nr. 418 af 13/12 1952 om pastvang.
- 3) Justitsministeriets bek. nr. 437 af 22/12 1952 som ændret ved bek. nr. 106 af 22/4 1958 og bek. nr. 107 af 22/4 1958 om pas m.v.

II. De enkelte bestemmelser.

(Forkortelser: L = fremmedloven, An. = kgl. anordn. 13/12 1952, Bek. = justitsministeriets ovennævnte bekendtgørelser).

1. Pastvang og pasfrihed.

L § 1 a) Ved kgl. an. kan det bestemmes, hvorvidt udlændinge ved ankomst til eller udrejse fra landet skal være forsynet med pas eller anden rejselegitimation.

An. b) Alle rejsende skal efter justitsministerens nærmere bestemmelse være forsynet med pas ved ankomst til eller udrejse fra landet.

Justitsministeren kan tillade danske, finske, islandske, norske og svenske statsborgere at indrejse fra Finland, Island, Norge og Sverige og udrejse til de samme lande uden pas eller anden rejselegitimation.

Bek. § 1. c) Statsborgere i Finland, Island, Norge og Sverige kan indrejse fra og udrejse til de pågældende lande over de for grænsepassage åbne havne og lufthavne uden pas eller anden rejselegitimation.

2. Visum.

Bek. § 2. Nordiske statsborgere er undtaget fra visumpligten.

3. Legitimationspligt.

Ingen særregler for udlændinge.

4. Anmeldelsespligt ved ind- og udrejse.

Nordiske statsborgere er fritaget for paskontrol ved ind- og udrejse fra og til de nordiske lande. (Ind- og udrejsekort anvendes ikke i Danmark for ikke visumpligtige udlændinge).

./.

5. Anmeldelsespligt under ophold i landet.

- Bek. § 8 a) Statsborgere i Finland, Island, Norge og Sverige skal
- ligesom danske statsborgere - indføres i den
protokol, der føres af hotelværter, gæstgiverø m.fl.
- Bek. § 11-12 b) I øvrigt skal der ikke ske anmeldelse til politiet
eller andre myndigheder om nordiske statsborgeres
ophold i Danmark.
- Bek. § 12. c) Nordiske statsborgere skal ikke melde flytning til
politiet.

6. Opholdstilladelse.

- Bek. § 6. Finske, islandske, norske og svenske statsborgere er
fritaget for at søge opholdstilladelse.

7. Arbejdstilladelse.

- Bek. § 7. Finske, norske og svenske statsborgere er fritaget for
at søge arbejdstilladelse. Islandske statsborgere skal
derimod have arbejdstilladelse.

8. Søfolk.

- L. § 11 Udlændinge - herunder nordboer - må ikke afmønstres
uden politiets tilladelse.

9. Afvisning, bortvisning og udvisning.

- L. § 2. a) Nordiske statsborgere kan som andre udlændinge af-
vises af politiet eller justitsministeriet.
- b) Institutet bortvisning kendes ikke i dansk fremmed-
ret.
- L. § 5-6. c) Nordiske statsborgere kan udvises af justitsministe-
riet og i visse tilfælde af politiet.

10. Skemaer.

Anvendes ikke, jfr. ovf. under 5.

11. Registrering.

Der sker ingen almindelig registrering af nordiske statsborgere, der opholder sig i Danmark.

Der er ingen pligt for arbejdsgivere m.fl. til at give politiet underretning om udenlandske arbejdere.

NORDISK RÅD
FOLKETINGET
CHRISTIANSBORG
KØBENHAVN K.
TELF. C. 6600

7. D. 10

5-6- 58

Hr fhv. minister, altingsmand
Bjarni Benediktsson

c/• Islands ambassade
Dantes plads 3
V

Efter anmodning fra Nordisk Råds islandske sekretariat har jeg hermed fornøjelsen at meddele Dem de nærmere enkeltheder vedrørende rejsen til mødet i Herning i rådets juridiske 9-mandskomité.

Som det fremgår af vedlagte plan, rejser man lørdag aften 7.ds.kl.23,30 fra Kvæsthusbroen i København med skib til Århus.

Sekretær Bitsch fra komiteen, som kender Dem af udseende, vil nogen tid før afgang stå nedenfor landgangen og give Dem ¹billetten til Deres kahyt. De øvrige billetter til turen udleveres på skibet.

Da vi på grund af Deres rejse ikke kender nærmere til Deres planer, er vi gået ud fra, at De vil deltage i mødet om søndagen og tage med på en planlagt tur om ²måndagen til Silkeborg, Viborg, Kaj Munks Vedersø samt Vesterhavet, således at man rejser hjem med nattoget over Esbjerg og ankommer til København tirsdag morgen tidligt.

Skulle det ikke passe Dem at følge denne plan, kan der godt ordnes hjemrejse for Dem om mandagen. Men om alt dette kan vi tale på skibet under vejs til Århus.

Når blot De kommer ned til Århus-båden i god tid før afgang lørdag aften, behøver De ikke at træffe andre forberedelser. Hotel er reserveret i Herning ligesom de fornødne jernbanebilletter. Med venlig hilsen. Deres hengivne *Frank Wendt*

Rejseoplysninger

vedrørende den juridiske Nimandskomité's møde i Herning
8. og 9. juni 1958.

Bortset fra Holger Eriksen, som støder til selskabet i Århus, og Thestrup, som er i Herning, vil alle komiteens medlemmer og sekretærene tage rutebåden til Århus lørdag 7. juni kl. 23.30. Afgangsstedet er den såkaldte Kvæsthusbroen ved St. Annæ Plads (hvor den svenske ambassade ligger). Hvis man ikke er kendt, tilrådes det at tage bil dertil, om tiden er knap. Båden plejer at gå præcis. Man kan sige til chaufføren, at man skal til Århus-båden, så ved han besked.

Kommer nogen med det sene fly fra Stockholm, som er i Kastrup kl. 22.30, må man tage bil direkte fra lufthavnen til båden - og tage tiden iagt.

Vedrørende billetter til Århus-båden:

Disse udleveres ved gangbroen til båden af komiteens sekretar - universitetslektor Bitsch.

Øvrige billetter til den videre rejse:

Udleveres om bord på båden.

Ankomst til Århus havn søndag 8. juni kl. c. 7.00

Afrejse fra Århus centralstation kl. 8.00

Ankomst til Herning kl. 9.41

Indkvartering på hotel Eyde (telefon:Herning nr.2),
hvor mødet begynder kl. 10.30.

Hjemrejsen (for dem, der ikke deltager i udflugten).

Fra Herning mandag kl. 8.33 med lyntoget "Uldjyden",
ankomst til København via Fredericia og Korsør kl. 13.35.

Kyttä

Bitsch

Fra Herning mandag kl. 9.56 via Århus-Kalundborg.

Ankomst Århus havn	11.32
Afsejling Århus havn	11.40
Ankomst Kalundborg	16.07
Afgang Kalundborg	16.19
Ankomst København	17.54

Hønsvald

Lyng

Löchen

Hjemrejsen(efter udflugten).

Fra Skjern mandag kl. 22.51

Ankomst Esbjerg " 0.03

Afgang Esbjerg (sovevogn) 0.20

Ankomst København tirsdag 7.50

Ahava,

Ahlkvist

Bjarni Benediktsson

Rylander

Salminen

Hultin

Petrén

Wendt

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om trafikförsäkring.

Vid ett möte mellan Sveriges, Danmarks och Norges justitieministrar år 1946 fattades ett preliminärt beslut om nordiskt samarbete inom skadeståndsrätten. Tre sakkunniga fingo i uppdrag att uppgöra ett förslag där- om, för vilka områden de densamma det vore ändamålsenligast att till en början söka åstadkomma en gemensam lagberedning. I de betänkanden som de sakkunniga avgåvo år 1950 framhöll de, att det arbete, som skulle utföras för att förenhetliga skadeståndsrät- ten, borde inledas med lagstiftningen om ersättning för skada förorsakad vid bruk av motorfordon och om statens och kommunens ansvarighet. De sakkunniga rekommende- rade, att ettvarvt nordiskt land skulle tillsätta två kommittéer, en för var av dessa två frå- gor, vilka i samarbete med grannlänternas kommittéer skulle undersöka och uppgöra för- slag till ifrågavarande lagstiftning. Finland å sin sida anslöt sig till ovan avsedda sam- arbete vid de rådplågningar, som fördes mel- lan representanter för de olika regeringarna år 1951. För att föra saken vidare tillsattes i varje land ifrågavarande två kommittéer. De kommittéer, som fingo i uppdrag att upp- göra förslag angående ersättning för skada, som förorsakats vid bruk av motorfordon, ha under åren 1953—57 haft fem gemensamma möten. De avgåvo enligt gemensam överens- kommelse sina betänkanden den 1 oktober 1957. Betänkandet upptar lagförslag och mo- tivering för detta. Kommittéernas lagförslag överensstämde med varandra i fråga om grunden för ansvarigheten och i huvudsak även i fråga om vad ersättningen bör om- fatta.

Regeringens proposition med förslag till lag om trafikförsäkring grundar sig på den finska kommitténs betänkande.

Ersättningsrätten för skada, som förorsakats av motorfordons bruk i trafik, i det följande kallad trafikskada, bestämmes dels enligt all- män lag, d. v. s. enligt de grunder som ingå i strafflagens 9 kapitel, dels enligt lagen den 10 december 1937 om ansvarighet vid trafik med motorfordon, nedan kallad bilansvarig- hetslagen, sådan den i ändrad form lyder i

lagen den 6 juni 1951 (408/37 och 338/51).

Trafikskada skall enligt allmän lag ersät- tas av den, som uppsåtligen eller av vållande förorsakat skadan, varför fordonets förare närmast är ersättningskyldig. Då dennes ersättningskyldighet icke i lag begränsats, blir följden härav, att skadan, oberoende av om det är fråga om person- eller egendoms- skada, skall ersättas intill dess fulla belopp, varjämte den skadelidande kan få ersättning även för sveda och värk. Ett undantag från principen om full ersättning utgör de efter- levandes rätt till ersättning, som dels beror på den skadelidandes, dels på den skyldiges förmögenhetsställning. Preskriptionstiden för skadeståndskravet är regelmässigt 10 år.

Enligt bilansvarighetslagen är fordonets ägare ansvarig för trafikskada. Förarens vållande eller bristfällighet hos fordonet ut- gör grunden för ersättningskyldigheten, dock så, att sådan grund anses föreligga, därest icke annat framgår av omständighe- terna. Ägaren är därför ansvarig för skada, även om han själv icke skulle ha förorsakat den. Föraren är däremot ansvarig på samma sätt som ägaren endast då han vållat skadan. Räckvidden för ansvarigheten är enligt bil- ansvarighetslagen rätt begränsad. Ersättning utges aldrig för annan egendom i det fordon, som förorsakat skadan, än för de kläder en resande, som befunnit sig i fordonet, haft på sig och för hans personliga reseffekter. Den ansvarighet, som bilansvarighetslagen stad- gar, omfattar icke passagerare, då de äro ägarens anhöriga, vilka han enligt lag är skyldig att försörja, eller personer, som stå i sådant arbetsförhållande till ägaren eller till den, som beställt skjutsen, att de på grund av den trafikskada som inträffat, ha rätt att utfå ersättning i stöd av lagen om olycksfallsförsäkring. I samma ställning äro också förarens anhöriga, om skadan uppkom- mit genom hans vållande. Person, som visste eller borde ha vetat att föraren var påverkad av alkoholdrycker eller narkotika, och person, som var stadd i brottslig gärning, kan helt eller delvis förlora sin rätt till ersättning. Fordonets ägare eller förare har icke heller